

Helse- og Omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler: *Solfrid Nilsen*
Tlf. dir.: 936 50 608
Deres ref.: 21/3153 Vår ref.: 21/39181

18.08.2021

Høringsuttalelse fra Holmestrand kommune - Nasjonal digital samhandling til beste for pasienter og brukere - endringer i pasientjournalloven mv.

Holmestrand kommune mottok høringsbrev og notat med forslag til endringer i pasientjournalloven mv. den 1. juli 2021. Kommunes administrative ledelse vil først påpeke at endringsforslagene fra Helse og omsorgsdepartementet representerer en potensielt stor inngripen i kommunenes helse- og omsorgstjenester. Pliktig innføring av nasjonale e-helseløsninger vil forhindre planlagt utvikling og innføring av løsninger for effektivisering og økt kvalitet i tjenestene. Kommunedirektøren stiller seg videre kritisk til at en høring med forslag til betydelige lovendringer, har kort høringsfrist og gjennomføres i kommunenes politiske sommerferie. Lovendringer og valg av e-helseløsninger reiser prinsipielle spørsmål som kommunedirektøren skal fremme for behandling i folkevalgte organer. Når en høring sendes ut etter det siste kommunestyremøte før sommeren og høringsfristen er satt før første kommunestyre etter sommeren, er det umulig å få politisk behandlet forslag til høringsuttalelse. Kommunedirektøren stiller seg negativ til forslåtte lov- og forskriftsendringer som vil ha store økonomisk og behandlingmessige konsekvenser for Holmestrand kommune.

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår endringer i pasientjournalloven, forskrift om IKT-standarder i helse- og omsorgstjenesten, tilgjengeliggjøring av og betaling for nasjonale e-helseløsninger mv. Endringene vil gi departementet hjemmel til, gjennom forskrift, å kunne pålegge kommunen plikt til å både finansiere og anvende nasjonale e-helseløsninger. Pålegg om betalingsplikt og bruksplikt av løsninger som kommunen ikke selv har valgt oppfattes av Kommunedirektøren som brudd på prinsippene om det kommunale selvstyret i kommuneloven § 2-1 og prinsippene for nasjonale myndigheters forhold til selvstyret i § 2-2. Holmestrand kommune oppfatter Helse- og omsorgsdepartementet sine vurderinger av prinsippene, slik de fremkommer i høringsnotatet, som svake og mangelfulle uten tilstrekkelig grunnlag for å avvike selvstyrebestemmelsene.

Kommunedirektørens innvendinger mot endringsforslagene begrunnes også med Helse og omsorgsdepartementets manglende oversikt over, og formidling av, konsekvensene av forslagene. Tilsvarende forslag, da også med uklare konsekvenser, ble fremmet i høring om ny e-helselov som ble trukket høsten 2020 etter negative tilbakemeldinger i høringsrunden. Lovforslaget hadde uklare konsekvenser av uklart omfang, juridiske pålegg og ville i liten grad løst utfordringer i helse- og omsorgssektoren. Nasjonal styring kom da i konflikt med virksomhetenes ansvar for å løse samfunnsoppgaver. Betalingsplikten for e-helse løsninger, som var foreslått også da, ble vurdert som omdisponering av ressurser fra andre tjenesteområder. Lovforslaget mistet støtte i Stortinget.

De nye foreslåtte endringer i pasientjournalloven og IKT-forskrift oppfattes ikke å svare opp forhold som i e-helselov-høringen ble kritisert som uklare, noe som ikke fremmer tillit til løsningene. Endringsforslaget kommer i tillegg få dager etter Riksrevisjonens rapport fra undersøkelsen av Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet med Én innbygger – én journal. Riksrevisjonen påpeker i oppsummering av rapporten ([Dokument 3:14](#) 2020-2021) det kritikkverdige i at mange aktører opplever utilstrekkelig medinnflytelse på nasjonale prioriteringer. Riksrevisjonen har også gitt Helse- og omsorgsdepartementet og Direktoratet for e-helse anbefalinger om at en videreføring av arbeidet må ha nye mekanismer for prioritering og samfinansiering, og sikre aktørene innflytelse i prosessen. Holmestrand kommune kjenner seg igjen i kritikken fra Riksrevisjonen og mener at forslagene som nå er sendt på høring, med svært kort høringsfrist, vil forsterke opplevelsen av manglende reelle innflytelse.

Akson, pasientjournalløsning for den kommunale helse- og omsorgstjenesten, er ikke nevnt i høringsdokumentene fra Helse- og omsorgsdepartementet. Prosjektet er heller ikke på annen måte satt i sammenheng med forslag til endringer i pasientjournalloven mv. av 2021. Betalings- og bruksplikten settes heller ikke i sammenheng med Akson-prosjektet, til tross for at Riksrevisjonen påpeker at kjernen i motstanden mot e-helseloven var fundert i en prinsipiell uenighet om rolle- og ansvarsfordeling mellom nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Kommunene skal om ikke lang tid ta stilling til Akson og eventuell forpliktelse i prosjektet. Departementets forslag til endringer, fremmet på nytt uten vesentlige endringer fra tidligere forslag til e-helselov, kan påvirke kommunens tillit til utvikling, drift og finansiering av Akson. Manglende tillit kan igjen påvirke oppslutning, deltakelse og tidsramme for gjennomføring av prosjektet.

Holmestrand kommune anbefaler at de foreslåtte endringene i høringen Nasjonal digital samhandling til beste for pasienter og brukere - endringer i pasientjournalloven mv. ikke blir gjennomført. Kommunen oppfordrer avslutningsvis Helse- og omsorgsdepartementet om å sikre utredning av konsekvenser med nåværende og fremtidige endrings- og løsningsforslag.

Det vises til likelydende svar fra alle seks kommuner i tidligere Vestfold fylke.

Med hilsen

Frode Hestnes	Solfrid Nilsen
Kommunalsjef	rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke signatur

